Glas zaveznikov

Leto II - Št. 447 — *Informacijski dnevnik A. I. S.* — Cena 5 lir

TRST, ponedeljek 2. decembra 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 8 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I. Società per la Pubblicità in Italia, Trst ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 5; zaostale L. 10. Rokopisov ne vračamo.

SPORAZUM O UMIKU ČET S TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Ne samo atomska bomba, ampak splošna razorožitev

LAKE SUCCESS, 2. decembra — **Politični odbor Združenih narodov, ki pospešuje brzino svojega dela, da bi ga uspel dovršiti še pred zaključnom glavne skupščine, je kljub nedelji imel zasedanje, katerega so posvetili razpravljanju o vprašanju pravice veta, ki je eno izmed najbolj važnih vprašanj na dnevnem redu skupščine. Avstralski delegat Paul Hasluck je predložil predlog, v katerem obtožuje uporabo veta s strani velesil v Varnostnem svetu ter zatrjuje, da je delo v Varnostnem svetu bilo težko prejudicirano zaradi neprimerne uporabe veta.**

Kubanski delegat Guillerno Belt se je izrazil v istem smislu in predložil, naj bi sklicali glavno skupščino, da bi pregledali člen listine glede veta.

Sovjetski delegat Višinski je najprej zatrdil, da bi sprejem avstralskega in kubanskega predloga vseboval absurdni postopek obsodbe delovanja Varnostnega sveta še prej, preden je bilo objavljeno poročilo o delu tega Sveta, potem pa je predložil predlog, v katerem zahteva sledu o vetu, kateri pa se omejuje na to, da predlaga, naj bi glavna skupščina izrazila svoje zaupanje, da bo v bodočnosti Varnostni svet primerno upošteval izkustvo, ki so ga dobili v teku do zdaj izvrsenega dela, z namenom, da bi zagotovil čim bolj možno ugodne pogoje za izvedbo sporazumljenih odločitev».

Danski delegat Kaufmann se je izrazil proti avstralskemu predlogu. Britanski delegat Shawcross je pojasnil odboru načrt, ki ga je nedavno predložil Bevin Svetu zunanjih ministrov ter povabil Sovjetsko zvezo, naj se pokaže «malo bolj spravljivo». Zatrdil je, da «skupni interesi niso v vetu, temveč v razvoju prijateljskega duha.»

V soboto so zunanji ministri pri razgovorih zelo malo napredovali in so popolnoma pustili ob strani važna vprašanja glede reparacij in Donave.

Dolgi razgovori o pravicah tržaškega guvernerja, ki jih bo imel v začetni dobi pred volitvami, so se končali s sledečim sporazumom:

Guverner in začasna vlada bosta opravljala svoje delovanje v okviru določb, kakor jih predvideva statut, če bodo po guvernerjevem mnenju te določbe izvedljive.

Ministri so se nato zedinili glede nekaterih manj važnih točk v pogodbah z nekdanjimi sovražnimi državami.

Ena izmed točk pri tržaškem vprašanju je bila ta, da bo uprava svobodnega ozemlja za začetek svojega delovanja rabila finančna sredstva. Namestniki zunanjih ministrov zdaj preučujejo prošnjo za finančno pomoč Združenim narodom.

Med tednom so ministri dosegli nekaj napredka, ko so razčistili manjša vprašanja glede posebnih določb v mirovnih pogodbah. Molotov je precej popustil. Umaknil je sovjetske ugovore k priporočilom pariške konference, katera je priporočila:

1) naj se madžarska vlada udeleži pogajanj za primerno ureditev vprasanja glede imetnikov delnic pri železnicah na črti Donava-Sava-Jadransko morje;

2) naj romunska vlada plača odškodnino za izgube na židovskem imetju, ki so nastale v dobi romunsko-nemškega zavezništva; 3) naj Avstrija, Madžarska in Bolgarija dovolijo sosednim državam tranzitni promet.

Svet zunanjih ministrov je dosegel sporazum o umiku čet in Trsta. Tuje čete bodo umaknili iz Trsta čez 135 dni po dnevu, ko bo statut stopil v veljavo, če guverner ne bo zahteval, naj še ostanejo.

V političnem odboru so obnovili razpravljanje o sovjetskem predlogu za razorožitev z govorom francoskega delegata Alexandra Parodija, ki je dejal:

«Napeti moramo vse sile za takojšnjo razorožitev. Svet ne more obnavljati uničenega gospodarstva in istočasno prenašati uničujoče breme oboroževanja. Toda vemo, da vojni duh še ni mrtev, da mirovne pogodbe se niso podpisane in da še vedno delamo, v zastrupljenem ozračju.»

Kitajski delegat dr. Wellington Koo je izjavil: «Kitajska je za odstop od pravice veta v vprašanju nadzorstva nad atomsko energijo, če bodo ostale velesile pripravljene storiti isto.»

Koo je pristavil, da je izvedba člena 43 ki postavlja vojaške sile na razpolago Varnostnega sveta, življenjske važnosti za razorožitev. Prepoved uporabe atomske energije ne bi smela biti omejena na atomska orožja, temveč bi morala obsegati vsa najvažnejša orožja za masovno rušenje.

Britanski delegat sir Hartley Shawcross je izjavil: «Mi se ne bomo udeležili načrta, ki bi dal kateri koli sili pravico veta nad nadzorstvom ali pregledovanjem oboroževanja.»

Pri podrobnem pretresevanju sovjetskega predloga za razorožitev je Shawcross izjavil: «Ne smemo vzbuditi navdušenja ljudstev s tem, da bi jim prikazovali dejstva, ki bi se v praksi pokazala kot prevare. So neke osebe, ki trdijo, da je to, kar se godi v New Yorku, propagandna kampanja in da skuša sovjetska vlada prvič prikazati javnemu mnenju, da Sovjetska zveza želi razorožitev, zahodne velesile pa nasprotno ne, in drugič, da skuša dobiti podrobne vesti o naših vojaških silah in o moči naših oborožitev.

«Jaz pa nisem tega mnenja, toda dejstvo, da mnenje obstoja, še bolj priganja k potrebi odstranitve tega vprašanja iz kraljestva propagande, tako da bi svet lahko videl, da mislimo resno. Vsakršno razpravljanje o razorožitvi mora biti postavljeno na načelu, da je možno, da bi kdaj in kje bila država, ki bi bila pripravljena na napad in pripravljena začeti vojno za uresničitev svojih namenov. Če ne bi bilo te bojazni, ne bi bilo potrebno staviti predloga za razorožitev.

«Toda če mislimo resno, ni zadostno to, kar je predložil Višinski: to je glasovati najprej o predlogu in potem razpravljati o pomenu. To je korak življenjske važnosti, ki bo od zdaj naprej vodil vso naso politiko o metodi razorožitve.

«Sovjeti trdijo, da bi bil prvi smo, ter ta, prepovedati proizvodnjo in uporabo atomske energije za vojne namene. Sem popolnoma za uresničitev tega predloga kot del splošnega načrta za zmanjšanje oboroževanja.

«Toda ne razumem, kako more izmed vseh vprav sovjetska vlada predložiti, da letečih bomb, bakteriološke vojne in drugih sredstev za masovno uničevanje ne smemo takoj odpraviti, tako da bi lahko ohranili velike vojske z ogromnimi količinami težkega topništva; atomska bomba pa bi morala biti prepovedana, ne samo kot orožje proti civilnemu prebivalstvu, temveč tudi proti velikim vojskam, topništvu in bazam za odmet letečih bomb. Očividno pa je, da bi vse te oboroževitve morale imeti isto usodo.»

«Sovjetski predlog daje vso odgovornost za razorožitev Varnostnemu svetu. To ni dovolj za Veliko Britanijo. Kakšno jamstvo je, da lahko Varnostni svet zagotovi omejitev in prepoved, katerega koli orožja sploh? Nobeno! Prepostavljamo, da je tu predlog za prepoved atomske bombe. Kako smo lahko prepricani, da tudi ena sama velesila ne more izreči veta? Ali lahko predpostavljamo, da bodo stavili predlog, potem ko so že prepovedali atomsko bombo, za prepoved letečih bomb ali katerega koli drugega strašnega uničevalnega sredstva, morda kakšnega orožja, ki so ga komaj odkrili. Kako smo lahko prepričani, da se kakšna druga sila ne bo posluževala pravice veta?

«S predloženim mednarodnim nadzorstvenim ustrojem bi lahko katere koli izmed sil izvajala pravico veta. In so države, ki se upirajo temu, da bi dovolili tudi tujcem svoboden vstop v njihove meje. Rekel sem, da bomo mi dvignili vse zastore, da bomo odprli vsa vrata inspekciji mednarodnega ustroja nadzorstva.

Ne bomo pristali na načrt, ki daje kakšni sili pravico veta o načinu, kako je treba izvesti navodila kontrole in inspekcije. Ne dvomim o tem, da so ta predlog predložili z resno željo, da bi naredili vtis na svet. Načrt, ki bi bil podvržen takšnemu tveganju, bi predstavljal razočaranje in past. Nikar ne varajno sveta na ta način.

Kateri drugi možni predlog? Prvič je ta predlog dogovor, na podlagi katerega bi se države obvezale, da prisilijo na mednarodni ustroj za omejitev oboroževanja. Imeti moramo dogovor. Zakaj ne začnemo takoj in ne poverimo Varnostnemu svetu naloge, da pripravi osnutek? To je predvideval kanadski predlog. Drugič bi morali na osnovi dogovora ustanoviti stalni mednarodni ustroj za preiskavo in inspekcijo. Morali bomo imeti tak ustroj, če nočemo, da je razorožitev prevara brez smisla. Ne smemo si delati vprašanja narodnega ugleda, kar zadeva snovatelja načrta, ki naj ga sprejmemo. Tu ni mesta za propagando in politična razmotrivanja. Ne smemo odlašati. Sprejeti moramo načrt, ki ima največjo možnost za dosego učinkovite in trajne mirovne ureditve na tem prestrašenem svetu.»

Medtem ko sta politični odbor in odbor za varnost nadaljevala z razpravljanjem o sovjetskem predlogu za razorožitev in o kanadskem in avstralskem dodatku, so Združene države stavile Združenim narodom predlog za ureditev in znižanje oborožitve.

Med ostalimi priporočili so naslednja:

1) da Svet prične z izdelovanjem praktičnih ukrepov za znižanje oborožitve s pomočjo mednarodnih sporazumov; da to razorožitev «izvedejo vse države, ki so se udeležile skupščine in ne samo nekatere»;

2) da Svet predvsem upošteva poročilo komisije za atomsko silo;

3) da Svet natančno preuči predlog za praktične in uspešne ukrepe za nadzorstvo nad atomsko silo in za omejitev ter ureditev oborožitve.

Socialni in človečanski odbor je zavrnil jugoslovanski predlog, po katerem bi morali odreči vsako pomoč s strani Mednarodne organizacije za begunce tistim osebam, ki politično nasprotujejo svojim državam.

WINSTON CHURCHILL
je v soboto praznoval 72. obletnico svojega rojstva.

W. R. N.

PODTALNO SOCIALISTIČNO GIBANJE

Varšava, 2. decembra

Iz Varšave poročajo, da je tudi poljski socialistični voditelj Szturm de Strem pripadal skupini «W. R. N.», kar pomeni «Svoboda, enakopravnost in neodvisnost (wolność, rowność, niepodległość) — to so stara poljska revolucijska gesla». W. R. N. je bila glavna socialistična podtalna organizacija pod nemško zasedbo. Kakor velika večina poljskega odporniškega gibanja, je tudi W. R. N. sodelovala s tedanjo poljsko londonsko vlado. Ko je bila ustanovljena lublinska vlada (pod sovjetskim pokroviteljstvom), se ji je pridružila in jo podprla le neka socialistične manjšina, ki je bila nato uradno priznana kot «socialistična stranka».

Pozneje pa je večina članov organizacije W. R. N. z večjim delom voditeljev opustila tajno delovanje in stopila na plan ter se pridružila uradni socialistični stranki. O nadaljnjem obstoju organizacije W. R. N. ni bilo več znakov. Ko so socialisti pred nekaj meseci prvič zahtevali od komunistov, naj jim dajo pri vladi enako oblast, kakor jo imajo komunisti, so se komunisti začeli pritoževati o spletkah organizacija W. R. N., socialistični voditelji pa so odgovorili, da je organizacija W. R. N. mrtva in da so te zahteve uradna politika socialistične stranke. Možno je, da še vendar del socialistov vztraja pri podtalni opoziciji in to verjetno v stiku s kakimi emigrantskimi voditelji. Komunisti se bojijo pronicanja takih ljudi v uradno poljsko socialistično stranko.

TISO PRED SODIŠČEM

Praga, 2. decembra.

Bivši predsednik slovaške države pod nemškim protektoratom med vojno bo danes sojen na razpravi, ki bo pred narodnim sodiščem. Odgovarjati bo moral za 113 obtožb, med temi, ker je povzročil razkosanje češkoslovaške države, kolaboracionizem s sovražnikom ter da je napovedal vojno Veliki Britaniji in Sovjetski zvezi ter za druge vojne zločine. Z njim bo na zatožni klopi Ferdinand Durčansky, ki je bil njegov zunanji minister. Njegovega ministra za propagando, Sanja Macha, prav tako obtoženega, do zdaj še niso našli. Menijo, da se ta razprava ne bo končala letos.

PROTIATOMSKI VOJAKI

London, 2. decembra

Država New York je naznanila, da je izdelala načrte za obrambo proti atomski vojni. Država bo poskrbela za ustanovitev vojaškega zbora, ki bo sestavljen iz 4.500 mož pehote, da bo deloval v nujnih primerih, ki bi nastali zaradi morebitne uporabe atomskega orožja v obliki bomb, raketnih izstrelkov in drugih vodenih izstrelkov. Naloga imenovanega zbora bo, biti kos posledicam škode, ki bi nastala zaradi podobnih uničevalnih napadov in za nadzorovanje ukrepov za pomoč.

Tudi Portugalci so že siti diktature

Zahtevajo svobodne volitve, vrnitev osebne svobode in pravic ter svobodo tiska

LIZBONA, 2. decembra — **Na nekem sestanku v Lizboni, ki ga je priredila ilegalna opozicijska stranka, gibanje demokratske enotnosti, in se ga je udeležilo skoraj 3000 oseb, so najbolj neusmiljeno in odločno obsodili Salazarjev režim, odkar so izrekli javno obsodbo po portugalskih volitvah v preteklem letu, ko so začasno odpravili prepoved političnih sestankov. Na sestanku so zahtevali svobodne volitve.**

To je bil prvi javni sestanek opozicije, ki so ga letos uradno dovolili. Predsednik sestanka je bil bivši vojni minister med prvo svetovno vojno in bivši veleposlanik v Londonu, general Norton de Matos. Množica je večkrat prekinila govornike z vzkliki «živela svoboda», «živela republika», in je skandirala besede «hočemo svobodne volitve», medtem ko je poslušala ostre napade na ravnanje režima v zadnjih 20 letih. Profesor Benito Jesus Carca, ki so ga pred kratkem odstavili zaradi protivladnega stališča, je v analizi vzgojnega programa režima izjavil, da je bil ta program neuspeh in je trdil, da je «danes več kot 50% portugalskega prebivalstva še nepismenega».

Carca je poleg tega izjavil, da je vlada več izdala za policijo kot za prosveto in je dodal, da «so več reform na prosvetnem področju obljubili, a jih niso izvedli».

Znani zdravnik v Lizboni, Fernando Foreseca, je rekel, ko je govoril o socialni pomoči, da je otroška umrljivost na Portugalskem «zelo visoka» in da se jetika vedno bolj širi.

Gospodarstvenik Ramos Da Costa je izjavil, da je notranje gospodarstvo države v neredu in je dodal, da so stroški za vsakdanje življenje poskočili in da izdatki za gospodarstvo, ki jih je uvedel sedanji režim, ovirajo ravnovesje cen in redno trgovino.

Grajal je politiko režima v raznih vidikih, vključno cenzuro, ki je «zatrla pravo mišljenje in kulturo s tem, da so dovolili listom, da objavijo samo to, kar je hotel režim in da so javnost namenoma napačno informirali.»

Na sestanku so z vzklikom izglasovali spomenico predsedniku republike, v kateri zahtevajo «svobodne volitve, vrnitev osebne svobode in pravic, amnestijo za politične ujetnike in razpust koncentracijskega taborišča v Tarrafaluu na otokih Zelenega Rta.

VOLITVE NA BAVARSKEM

Stuttgart, 2. decembra

Po vesteh agencije Reuter kažejo izidi včerajšnjih volitev na Bavarskem, da bo najmočnejša stranka verjetno krščansko socialna zveza in da bodo ustavo skoraj gotovo odobrili z večino. Krščansko socialna zveza je dobila zlasti veliko število glasov na kmetskih področjih.

Izidi za polovico mesta Monakovo so sledeči: za ustavo 380.000 glasov in 72.000 proti; krščansko socialna zveza je dobila 350 tisoč glasov, socialdemokrati 57 tisoč, stranka gospodarske obnove 21 tisoč, komunisti 16 tisoč, in demokrati 9 tisoč glasov.

Sinoči so javili, da so volitve tako na Bavarskem kakor na Hesenskem potekle brez incidentov. Računajo, da je bil odstotek volivcev na Bavarskem približno isti kakor julija meseca, a na Hesenskem zaradi velikega deževja manjši.

Boji v Grčiji

Grška vlada bo vložila „poziv" na Varnostni svet

ATENE, 2. decembra — **Grški ministrski predsednik Konstantin Tsaldaris je izjavil v Atenah, da se bo Grčija pritožila pri Varnostnem svetu in ne pri glavni skupščini Združenih narodov v zadevi svoje trditve, da se tuje države vmešavajo v grško gveriljsko delovanje. To izjavo je podal po vladni seji, ki je trajala do zgodnjih jutranjih ur.**

Grške predstraže so zavrnile napade gveriljskih tolp blizu jugoslovanske meje. Boji so se odigravali na gori Cenu in na Kajmakčalanu, severozahodno od Soluna. Isto poročilo dodaja, da so se posadke krajev Loutrakios, Promahos, in Lycastomou vso noč borile proti številnim gveriljcem, ki so streljali tudi s težkimi minometalci.

«Timesov» diplomatski urednik je komentiral odločitev grške vlade, da predloži Združenim narodom vprašanje obmejnih incidentov. «Times» piše: «Iz nekaj časa tega so v Londonu sprejeli načelo, da so grške obtožbe proti tuji podpori oboroženim tolpam na severu dobro utemeljene. Nepristranska preiskava na obeh straneh meje bi lahko mnogo pripomogla k razjasnitvi dogodkov na področju, glede katerih so obtožbe sledile protiobtožbam, dokler se ni resnica popolnoma zakrila.»

Grški ministrski predsednik Konstantin Tsaldaris je odgovoril na pisma britanskega zunanjega ministra Ernesta Bevina glede gospodarske podpore Grčiji s poslanico, ki vsebuje popolne podatke o sedanjem gospodarskem in finančnem stanju v Grčiji, skupno s podatki o takojšnjih potrebah, za katere so zaprosili tujo pomoč.

Britanski in ameriški strokovnjaki v finančnih zadevah v Grčiji so po drugi strani istočasno poslali svojim državam vesti o tem položaju.

Po tem, kar so nevadno objavili v Atenah, je Grčija naslovila poziv tako na Veliko Britanijo kakor na Združene države za «nujno gospodarsko in finančno pomoč» ter so javili, da je Bevin poslal osebni odgovor na Tsaldarisov poziv.

Grški ministrski predsednik Konstantin Tsaldaris, ki je včeraj odpotoval v New York, je izjavil pred svojim odhodom, da «Grčija ne bo vložila «protesta», temveč «poziv» pri Varnostnem svetu, da zagotovi varnost na njenih mejah.»

Tsaldaris se bo sestal z zunanjimi ministri štirih velesil glede grških narodnih zahtev, ki zadevajo severni Epir ter strateški popravek meje z Bolgarijo. Izvedelo se je, da bo poleg tega imel tudi razgovore z britanskimi in ameriškimi predstavniki glede finančne pomoči, ki jo zahteva Grčija.

Tsaldaris upa, da se bo pred 15. decembrom vrnil v Grčijo.

Iz verodostojnega vira se je izvedelo v Atenah, da bo grška delegacija v torek predložila grško vprašanje Varnostnemu svetu Združenih narodov.

Tsaldaris se je pred odhodom v Ameriko sestal s sovjetskim odpravnikom poslov, kateremu je izrazil željo Grčije, da pride do prijateljske ureditve vseh nesoglasij s sosednimi državami na severu.

Tsaldarisov obisk pri sovjetskem odpravniku poslov je prekinil razvoj glede spremembe v vladni sestavi. Medtem ko so začasno prekinili «frondistično» gibanje s strani populističnih poslancev, menijo opazovalci, da so glavni polzkusi za sestavo vladne koalicije osredotočeni na posredna pogajanja med strankami.

Načelnik glavnega stana britanskega imperija maršal vikont Montgomery je včeraj z letalom prispel iz Palestino v Atene na trodnevni obisk v Grčiji. Sestal se bo s poveljnikom britanskih sil v Grčiji generalom Kennethom Noelom Crawfordom.

Patterson o beguncih

„Spoštujemo in bomo spoštovali voljo beguncev, da se nočejo vrniti domov"

ATLANTIC CITY, 2. decembra. — *Ameriški minister za vojno Robert Patterson je dejal, da je ureditev evropskih beguncev prevelико vprašanje, da bi ga lahko rešile posamezne države in da je naloga Združenih narodov, da izdela splošni načrt ter se loti tega vprašanja. Patterson je dejal, da je nemški narod odgovoren za vojno in zato tudi za nesrečo beguncev, toda da ta odgovornost ne prinaša olajšanja žrtev nacizma. Olajšanje more prihajati od držav, ki so preprečile nemški načrt za svetovno gospodstvo kot del njihovega programa za ustanovitev trajnega miru.*

«Upam, da bo kongres odobril predsednikov predlog, da dovoli omejenemu številu poljskih in židovskih beguncev ter beguncev iz baltiških državov naselitev v Združenih državah.»

Patterson je nadaljeval: «Naš največji sosed na jugu, Brazil, namerava prevzeti veliko število beguncev kot naseljence. Ta načrt je jako dober in ga je treba izvesti. Toda ponovna naselitev beguncev je prevelико in pereče vprašanje, da bi mogli isto rešiti samo s posameznimi načrti. To je vprašanje svetovnega obsega.

«Vse države, katerih prebivalstvo je redko naseljeno in ki imajo velike naravne zaklade, bi morale videti korist in človekoljubno dejanje v tem, da dajo nerazvita področja na razpolago tem beguncem, katerih srčnost in razumnost bo pomenila prispevek za vsak narod. Zaupati moramo, da bodo Združeni narodi in njihove ustanove, Mednarodna begunska organizacija, zasnovali in izvedli obširen načrt.

«Naselitev beguncev ne bo povečala nezaposlenosti. Ti ljudje si bodo na svoj način uredili življenje. Razvili bodo novo delovanje in bodo s svojim delom prispevali k narodni blaginji. Število beguncev za posedne države ne bo veliko.»

Patterson je nato govoril o oskrbovanju 620.000 beguncev v ameriškem področju v Nemčiji in Avstriji in dejal, da ameriška vojska ne more storiti drugega, kakor da skrbi za naboli nujne potrebe.

Patterson je rekel, da se je iz ameriškega področja vrnilo na svoje domove tri milijone ljudi. «Zdaj — je izjavil Patterson — je na ameriškem področju v Nemčiji 550.000 beguncev, od katerih je 150.000. Židov; na ameriškem področju v Avstriji pa je 70.000 beguncev, od teh je 30.000 Židov.»

«Upali smo — je nadaljeval Patterson — da vprašanje glede vzdrževanja beguncev v Nemčiji in Avstriji ne bo dolgo trajalo in da se bo našla hitra rešitev s tem, da se bodo mnogi vrnili domov in da se bo ostalim preskrbelo nove domove.

«Vrnitev domov in nova naselitev sta še vedno edino prava rešitev tega vprašanja; vendar pa se moramo sprijazniti z neprijetnim dejstvom, da bo oskrbovanje teh ljudi verjetno še nekaj časa ostalo dolžnost vojaštva. To oskrbovanje je eno izmed glavnih delovanj zasedbene vojske v Evropi in predstavljajo stroški za to oskrbovanje veliko postavko v preračunu vojnega ministrstva.

«Vojno ministrstvo bo moralo v januarju zaprositi kongres za odobritev primanjkljaja v znesku 369 milijonov dolarjev za stroške vojaške zasedbe v bivših sovražnih pokrajinah, da bi tako doseglo ravnovesje v preračunskem letu, ki se konča 30. junija. Ta postavka vključuje 91 milijonov samo za razseljene osebe v Nemčiji in 14 milijonov za razseljene osebe v Avstriji.

«Vojno ministrstvo, ki začasno skrbi za razseljene osebe, si je zastavilo nalogo, da vrne na domove tiste, ki se hočejo vrniti, in da ostale naseli v novih domovih. Znaten uspeh predstavlja repatriacija 27.000 Poljakov, ki so se vrnili pretekli mesec.

«Ne bomo se nehali truditi za vrnitev beguncev. Vendar pa je več sto tisoč beguncev, ki nimajo primernega izgleda za življenje tam, kjer so poprej živeli; mnogo jih je tudi, ki se boje za svojo osebno varnost. Spoštujemo in bomo spoštovali njihovo voljo, da se nočejo vrniti. Za te ljudi moramo poskrbeti, da si uredijo nove domove v novih pokrajinah.»

ZSSR PRIPRAVLJENA PODPRETI USTANOVITEV PREHRANJEVALNEGA SKLADA

Lake Success, 2. decembra

Sovjetski delegat Andrej Gromiko je včeraj v gospodarskem pododboru Združenih narodov izjavil da je Sovjetska zveza pripravljena podpreti ustanovitev izrednega prehranjevalnega sklada, ki bi moral prihodnje leto nadomestiti ustanovo UNRRA. Pripravljena je tudi, da se v manjši meri udeleži organizacije.

V AZERBEJDŽANU „POPOLNI RED IN MIR"

Teheran, 2. decembra

Tabriška radijska postaja je nocoj javila, da so «demokratske» oblasti severne Perzije (Aserbejdžana) obvestile osrednjo vlado, da bi odpošiljatev čet iz Teherana za nadzorstvo volitev v avtonomni pokrajini Azerbejdžan imeli «za vojno napoved azerbejdžanskemu demokratskemu gibanju».

Nota oblasti v Tabrizu ministrskemu predsedniku Sultanehu pravi: «Obveščamo Vašo ekselenco, da bi poizkus za odpošiljatev čet lahko imel zelo resne posledice. «Azerbejdžansko ljudstvo noče izgubiti svobode, ki si jo je priborilo s svojo krvjo.»

Nota nadalje pravi, da razlog, ki ga navaja teherenska vlada za odpošiljatev čet v razne dele države, in sicer za vzdrževanje reda med volitvami, morda velja za druge pokrajine, toda ne za Azerbejdžan, «kjer vladata popolni red in mir».

Prihodnje leto bo odšlo okoli 200.000 italijanskih delavcev na delo v Francijo.

— Novi avstrijski minister pri Sv. stolici Rudolf Kohlruss je predložil Sv. očetu svoje poverilnice.

Kurt Schumacher v Londonu

London, 2. decembra

Na postaji Victoria v Londonu je prispel dr. Kurt Schumacher, predsednik izvršnega odbora nemške social-demokratske stranke, skupaj z delegacijo svoje stranke.

Dr. Kurt Schumacher, je dve uri po prihodu v London izjavil novinarjem, da neodločnost in nesložnost zaveznikov ustvarjata v Nemčiji demoralizacijo, iz katere bi lahko nastal novi nacionalizem. Dejal je, da je nemška socialdemokratska stranka odločena, da bo pobijala nacionalizem v kakršni koli obliki in da se bo uprla vsakemu polzkusu, ki bi iz Nemčije hotel napraviti del kakršnega koli bloka ali sestava sil, izvzemši Združeno Evropo. Schumacher je zagovarjal takojšni in popolni konec politike razpremljanja industrij, z izjemo vojnih, ter za medzavezniški sporazum kot brezpogojno potrebni pogoj za pospešitev jamstva za nemško enotnost.

Glavnega tajnika britanske laburistične stranke Morgana Philipsa so vprašali če se bo Schumacher sestal s člani britanske vlade. Philips je odvrnil: «Povabili smo nemško delegacijo v okviru naše politike vzpodbujati povsod socialistične sile in predvidevamo, da se bo delegacija sestala z nekaterimi našimi strankinimi prijatelji, ki zavzemajo odgovorna mesta.»

NOVA VLADA V ROMUNIJI

Bukarešta, 2. decembra

Kot poroča «Reuter», je nova romunska vlada, ki se je včeraj predstavila novoizvoljeni poslanski zbornici sestavljena takole:

Ministrski predsednik dr. Petru Groza (kmetska fronta); zunanji minister in namestnik ministrskega predsednika George Tatarescu (liberalec); notranji minister Theohari Georgescu (komunist); pravosodstvo Lucretio Patrascanu (komunist); narodno gospodarstvo George Gheorghiu-Dej (komunist); ministrstvo za prevoze Nicolai Profir (sindikalist); za delo Lotar Radaceanu (socialist); za finance Alexander Alexandrini (liberalec); za umetnost Jon Pas (socialist); poljedeljstvo Trajan Savalescu (ljudska stranka); korporacije Romulus Zaroni (kmetska fronta); informacije Octov Livezeanu (kmetska fronta); vere Babu Rosculet (liberalec); javna dela Jon Vantu (liberalec); javno zdravje gospa Florica Bagdazar (ljudska stranka); obramba general Lascar (ljudska stranka); prosveta Stefan Voitec (socialdemokrat).

Glede na prejšnjo vlado dr. Groze je pet sprememb, in sicer ministrstvo za narodno gospodarstvo, ki ga je prej imel liberalec, je zdaj prešlo na komunista; ministrstvo za prevoze, ki je bilo prej v komunističnih rokah, ima zdaj liberalec; v ministrstvu za umetnosti je bil prej član kmetske fronte, zdaj pa socialist; ministrstvo za poljedelstvo, ki ga je prej imel pristaš kmetske fronte, je prešlo zdaj v roke člana ljudske stranke; ministrstvo za korporacijske organizacije, ki ga je prej imel član narodne glasidentske kmetske stranke, so zdaj izročili pristašu kmetske fronte.

Trije ministri prejšnje vlade, in sicer Petro Constantinescu (ljudska stranka), Petru Bojan (liberalec) in general Vasiliu-Rascanu niso več člani nove vlade.

LORD MOUNTBATTEN POVELJNIK BRITANSKIH KRIŽARK V SREDOZEMLJU

London, 2. decembra

Angleška admiraliteta je sporočila, da je bil admiral eskadre vikont Mountbatten imenovan za poveljnika prve eskadre križark sredozemskega brodovja. Nasledil bo admirala eskadre H. R. G. Kinahana. To imenovanje bo stopilo v veljavo aprila meseca.

Mountbatten, ki je znan kot «mornar-bojevnik», je bil vrhovni zavezniški poveljnik v jugovzhodni Aziji od avgusta 1943 do konca vojne. Šteje 46 let. Njegova karijera je ena izmed najbolj občudovanih in sijajnih. Leta 1939 je poveljeval prvemu brodovju torpedovk razreda «K» ter nato 21 mesecev 5. brodovju torpedovk. Njegova slavna admiralska ladja «Kally» je, medtem ko se je potapljala na Kreti 1941, neprenehoma streljala proti «štukam», ki so jo napadale v nizkem poletu.

PREPOVED SESTANKOV V EGIPTU

Kairo, 2. decembra

Egiptovski ministrski predsednik Ismail Sidky paša je v svojstvu nostranjega ministra podelil guvernerjem pokrajin navodila, da naj prepovedo z vsemi sredstvi politične sestanke, da «preprečijo incidente med prebivalstvom in policijskimi silami».

Kulturno sodelovanje civiliziranih narodov ter ustanova UNESCO

PARIZ, 2. decembra. — *Poljska je predložila ustanovi UNESCO (vzgojna, znanstvena in kulturna organizacija Združenih narodov) pritožbo, v kateri zatrjuje, da je naletela na težave v britanskem zasedbenem področju Nemčije v iskanju umetniških zakladov, ki so jih odnesli Nemci. Poljski delegat pri odboru za knjižnice in muzeje Stefan Kolankowski je izjavil, da je njegova država lahko zbrala svoje ukradene predmete v sovjetskem in ameriškem področju, ne pa v britanskem.*

Na težave so naletoli tudi glede predmetov poljske lastnine, ki so jih Poljaki odposlali na varno v tujino. Delegat je za zgled navedel primer gobelinov iz kraljevskega gradu, katere so prenesli v Kanado, ter je zahteval pomoč ustanove UNESCO za zbiranje raztresenih umetnin po raznih državah.

Ameriški delegat dr. Grace Morley je zatrdil, da so dobili obvestila iz Nemčije, iz katerih je razvidno, da zanemarjajo spomenike in umetniška dela ter da so mnoge znanstvene zbirke v nevarnosti. Zaradi tega bi ustanova UNESCO morala povabiti zasedbene sile, naj priznajo važnost dobrega čuvanja takih zbirk.

Nizozemski delegat D. C. Roell je dejal, da britanski funkcionarji v Nemčiji pošiljajo klice na pomoč zaradi propadanja kulturnih spomenikov, ker tam ni na razpolago niti materiala niti primernih fondov za njihovo vzdrževanje. Naloga ustanove UNESCO bi morala biti, da pomaga vmes.

Pododbor za knjižnice in muzeje je odobril predloge za vzporeditev načrtov za obnovo knjižnic, muzejev, umetniških galerij in zooloških vrtov v pokrajinah, ki jih je opustošila vojna, pod varstvom ustanove UNESCO.

Predlagani preračun ustanove UNESCO za prihodnje leto znaša približno 7,500.000 dolarjev. Objavili so začasno porazdelitev prispevkov, ki so porazdeljeni takole: Združene države 49,89%, Velika Britanija 10,5%, Francija 5,5%. Za primer, da bi Sovjetska zveza pristopila k ustanovi UNESCO, so njen prispevek določili na 6%.

Ameriške delegacija si je v izvršilnem odboru zastavila nalogo, da bo pomagala pri delu za odpravo vseh zaprek, ki ovirajo mednarodno kroženje obvestil, posebno omejitve tiska. Mislijo, da britanska in ameriška delegacija močno želita, da bi odpravili kakršno koli obliko cenzure.

Argentina odpira vrata evropskim beguncem

BUENOS AIRES, 2. decembra — Dopisnik lista «Times» poroča iz Buenos Airesa: Deloma iz človečanskih, deloma pa tudi iz praktičnih razlogov namerava Argentina odpreti vrata evropskim izseljencem. Argentinski zastopniki so izjavili, da so pripravljeni sprejeti nič manj kakor 4 milijone Evropcev, pričenši s po 30.000 na mesec. Nekaj podobnega je bilo pred 50 leti ob velikem špansko-italijanskem izseljevanju v Ameriko.

Argentinski zunanji minister je sporočil, da bo prihodnji četrtek odpotoval z letalom v Rim duhovnik Clemente Silvan, ki bo imel položaj izrednega veleposlanika ter opolnomočenega ministra. V Rimu bo ustanovil urad za zbiranje izseljencev italijanske, španske, francoske, nemške ter drugih narodnosti. Ta urad bo organiziral tudi nabiranje izvestnega števila vojnih sirot, ki jih bodo nato prepeljali v Argentino. Argentinska vlada je poleg tega poslala tudi posebnega delegata v New York, da nakupi ladje za prevažanje evropskih izseljencev v Argentino. Dopisnik dodaja, da imenovanje Clementa Silvana s tolikšnimi pooblastili nima primere v moderni argentinski zgodovini in očitno kaže željo predsednika Perona, ki hoče okrepiti odnošaje s katoliško cerkvijo katera je poleg armade in delavcev eden izmed treh stebrov Peronovega režima.

VOLITVE NA HESENSKEM

Stuttgart, 2. decembra

Začasni neuradni izidi kažejo, da so novo ustavo na Hesenskem sprejeli s 750.000 glasovi proti 224.000. Za člen 41 je glasovalo 702.000 volivcev, proti pa 267.000. Krščanska socialna zveza je dobila 398.000 glasov, socialno demokratska stranka 571.000, liberalno demokratska stranka 205.000 in komunistična stranka 129.000 glasov.

BOLGARIJA BO NAVEZALA STIKE Z MADŽARSKO IN ARGENTINO

London, 2. decembra

Radijska postaja v Lipskem poroča, da bo Bolgarija spet navezala diplomatske odnošaje z Madžarsko in Argentino. Radijska postaja dodaja, da bo bolgarska vlada priznala tudi špansko republikansko begunsko vlado in vzpostavila z njo diplomatske odnošaje.

NOVI BRITANSKI GLAVNI STAN NA SREDNJEM VZHODU

Fayid (Egipt), 2. decembra

Prihodnji mesec bodo pričeli s selitvijo glavnega stana britanskih kopnih sil na Srednjem Vzhodu iz Kaira na novi začasni sedež na področju Sueškega prekopa.

Preselitev glavnega stana mislijo izvesti do januarja, toda zadnji britanski vojak ne bo zapustil Kaira do 31. marca.

Novi sedež glavnega stana je v Fayidu na zahodni obali Velikega grenkega jezera, približno 130 km vzhodno od Kaira in 30 km južno od Ismailije.

TURŠKI PREDSEDNIK NA OBISKU OB GRŠKI MEJI

London, 2. decembra

Turški ministrski predsednik se je vrnil v Carigrad, ko je obiskal turško pokrajino, ki meji na Grčijo. Naglasil je, da nima njegov obisk ničesar skupnega z zadnjimi dogodki v Grčiji in ko je omenil vesti, po katerih baje gverilske tolpe skušajo presekati prometne zveze te države s Turčijo, je izjavil, da dvomi o resničnosti teh vesti. Ko je govoril o Dardanelah, je ministrski predsednik dejal, da turško stališče ni spremenjeno in da ni nadaljnjega razvoja s Sovjetsko zvezo glede tega vprašanja.

Turški ministrski predsednik je včeraj izjavil na tiskovni konferenci, da Turčija iz nobenega strateškega ali gospodarskega razloga ne bo upoštevala nobene zahteve, ki bi ogrožala njeno neodvisnost ali teritorialno nedotakljivost.

OBSODBE NA POLJSKEM

Varšava, 2. dicembra

V četrtek je bil drugi proces proti osebam, ki so jih obtožili, da so julija sodelovale pri protižidovskem «pogromu» v Kelcah, ko so pobili in ranili 80 Židov.

Henrika Szymkjewicza, o katerem pravijo, da je vodil «stražo» krajevnega odseka socialistične stranke, so obsodili na dosmrtno ječo. Na zaporno kazen so obsodili 8 oseb, med njimi tudi neko dekle, ki pripada milici; oprostili so 6 oseb, med njimi tudi nekega poročnika varnostne policije.

STAVKA AMERIŠKIH RUDARJEV

Washington, 2. decembra

Reuterjev dopisnik iz Washingtona poroča, da so izgledi za naglo rešitev rudarske stavke zmanjšane. Lastniki rudnikov so odklonili poizkuse, ki so jih v preteklih dneh naredili, da bi začeli pogajanje z voditeljem rudarske zveze Johnom L. Lewisom izven sodišča. Lastniki vztrajajo zdaj na tem, da se rudarji vrnejo na delo, preden začnejo katera koli pogajanja. Verjetno je, da se bo pravni postopek proti Johnu Lewisu zaradi «zanočevanja sodišča» spremenil v dolgo pravno bitko. Zaslišavanje bodo danes nadaljevali in razsodbo pričakujejo pred koncem tedna.

POLOŽAJ V MAKEDONIJI

London, 2. decembra

Atenski dopisnik konservativnega londonskega lista «Daly Telegraph» porča, da je na delu, dobro izdelana kampanja, da bi odrezali zahodno Makedonjo od Grčije in da bi ustanovili novo slovansko državo.

Dopisnik pravi: «Tako zvani banditi pridobivajo kljub operacijam grške vojske. Postavili so pas preko polotoka od albanske meje do Olimpa. Na tej črti so trdnjave upornikov v hribih, minirane ceste in vasi, iz katerih so umaknili orožnike, ker niso dovolj močni, da bi se uprli napadom. Večja obljudena središča so v vladnih rokah. Prometna zveza po cesti iz juga je še vedno prosta, čeprav je pogostoma ogrožena. Severno od te črte sodelujejo slovanski avtonomisti in neslovanski komunisti. Med tistimi, ki terorizirajo prebivalstvo, so poklicni banditi in brezpravni zločinci.» Radio Beograd pravi, da so boji v Traciji, Tesaliji in blizu turške meje. Radio Beograd navaja grški konservativni list «Epos», ki baje piše, da gverilijske sile prihajajo iz planin in brez prestanka napadajo vladne edinice. Udejstvovanje teh gverilijskih čet se vedno bolj širi in ne smemo biti začudeni, če bodo nekega dne te sile prišle do samega Soluna.

DEMOKRISTJANI ZA PRELOM S KOMUNISTI

Rim, 2. decembra

Včeraj je bilo v Rimu prvo zborovanje množičnega demokrščanskega gibanja, ki so ga ustanovili na pobudo demokrščanskega centra za politične študije. Gibanje je študijska in ideološka struja, ki tvori zvezo med člani demokrščanske stranke in njihovimi simpatizerji.

Na zborovanju je bil glavni govornik Jacini. Med drugim je izvajal: «Sedanji položaj je zelo resen in v marsičem podoben položaju iz leta 1921. V tej zmedi je krščanska demokracija predstavljala in še predstavlja edino jamstvo za redno evolucijo in miren napredek. Dokaz za to je zmaga na volitvah 2. junija. Vendar ta zmaga ni bila zadostna, da bi mogla konsolidirati v naših rokah krmilo države. Zato je se nadalje ostala neprimerna vlada treh strank.»

Glede vlade je govornik izjavil: «Vlada treh strank se je v mnogih državah slabo izkazala. V Italiji pa je omogočila komunistom, da so se vtihotapili v ključne vozle v državnem ustroju, da so se oborožili in vojaško opremili takorekoč ob belem dnevu. oT se jim je posrečilo zaradi neorientiranosti socialistov in zaradi pomanjkljive organiziranosti demokristjanov. Čeprav so komunisti manjšina v parlamentu in v državi, so takoj pripravljeni sprejeti krmilo države, čim se jim ponudi. Posledice so znane. Pomislimo samo na to, kaj se dogaja v državah, ki so neposredno ali posredno pod nadzorstvom Moskve.»

Ob koncu zborovanja so izglasovali z veliko večino resolucijo na strankino vodstvo, v katerem so zborovalci med drugim zahtevali novo poljedelsko zakonodajo in prelom komunistom.

VESTI V 1 STAVKU

— Molotov je postal častni član sovjetske znanstvene akademije.

— Rimska vlada je zaprosila Egipt, da bi spet vzpostavili redne diplomatske odnošaje.

— Bivšega ministra nemške vojske Gustava Noskija je zadela kap; bil je eden izmed osumljencev atentata na Hitlerja 20. julija 1944 ter je prebil zadnje leto vojne v koncentracijskih taboriščih, zdaj se je pripravljal na pot v Združene države.

— Iogames Jakovič, predsednik estonske sovjetske republike, je umrl; moskovska radijska postaja ga je označila kot «enega izmed največjih sovjetskih državnikov».

— Kralj Faruk je sprejel načelnika britanskega glavnega stana maršala lorda Montgomeryja, ki se je na potovanju po Srednjem Vzhodu, Italiji in Avstriji ustavil v Egiptu.

— Načelnik gospodarskega odbora britanske nadzorstvene komisije Cecil Weir je izjavil, da bodo Britanci prenesli odgovornost in nadzorstvo glede trgovine, industrije, živilske preskrbe, poljedelstva, prometa in financ, in sicer v kolikor bodo dovoljevale okoliščine, na Nemce.

— Madžarski zunanji minister je obsodil deportacije Madžarov na Češkoslovaškem, ki jih tam baje izvajajo na Slovaškem ter dejal, da te deportacijske metode ogrožajo mir v tem delu Evrope.

— Zaradi odredbe, da se noben republikanski vojak ne sme več kot na 2 km približati zavezniškim postojankam, je prišlo na Javi do spopadov med Nizozemci in Indonezijci.

— Vietnamske topovske baterije na otoku Cetba v tonkinskem zalivu so streljale na francosko križarko «Suffren» ter na neko drugo manjšo ladjo vendar ju niso zadele.

— Sovjetsko veleposlaništvo v Nankingu je izjavilo, da so sovjetski železničarji na nekem važnem odseku proge pri Mukdenu v Mandžuriji izpostavljeni «pretepavanja in drugim protizakonitim dejanjem».

TRST

PREHRANA

Nove tobačne nakaznice so začeli razdeljevati danes za potrosnike v tržaški občini. Nove nakaznice je treba dvigniti v oddelku za tobak na trgu Vecchia po naslednjem vrstnem redu: 2. in 3. dec. začetnice A do B; 4. in 5. dec. C; 6. dec. D do F; in 8. dec. G do L; 9. dec. M do N; dec. O do Q; 11. in 12. dec. R do S; 13. dec. T do U; 14. in 15. dec. V do. Nakaznice razdeljujejo vsak dan, tudi ob nedeljah, od 8. do 13. ure.

Razdeljevanje tobaka. V tekočem tednu bodo potrosniki dobili 20 cigaret «Captain», 20 cigaret «Alfa» in 2 cigari «Toscani». Razen teh bodo prodajali tudi švisarske cigarete po običajnih cenah in količinah.

Otvoritev akademskega leta

Včeraj je v veliki dvorani univerze rektor tržaške univerze profesor Angelo Ermanno Cammarata slovesno otvoril novo akademsko leto. Svečanosti so prisostvovali akademski senat v togah, zastopniki civilnih in cerkvenih oblasti, načelnik prosvetnega oddelka Zavezniške vojaške uprave stotnik Simoni in številno občinstvo. Mnogi študentje niso hoteli vstopiti v dvorano v znak protesta, ker niso dali besede njihovemu tribunu.

Radio Trst II že oddaja

Danes je radio Trst II pričel z oddajanjem na valovni dolžini 1079 kc-279 m. Zelo so obžalovali, da je bila slovenska javnost toliko časa brez popolnega sporeda v svojem jeziku. Težje kot tehnične ovire so bile atmosferske motnje, ki jih je treba pripisovati značaju pokrajine in težavi, da najdejo primerno valovno dolžino v okviru mednarodnih sporazumov. Po dolgem delu in mnogih težavah upajo, da bo sedanja frekvenca dobro delovala in zadovoljila slovensko javnost.

Čas oddaj postaje Trst II je isti kot za radio Trst I, in sicer od 7.00 do 8.30; od 11.30 do 14.15 in od 17.30 do 24.

Za ameriške vojake NI POLICIJSKE URE

Pred kratkim objavljena vest glede policijske ure za ameriško vojaško osebje, je bila pomanjkljiva. Dnevni red 88. pehotne divizije predvideva za 23. uro mirozov, vendar mirozov še ne pomeni policijske ure za ameriško vojaško osebje. Poveljniki posameznih edinic so pooblaščeni, da sami določijo posebne omejitve za svoje edinice, kot na primer povelje, da morajo biti vsi vojaki edinice, ki nimajo posebnih dovoljenj, prisotni pri mirozovu. Te omejitve pa ne veljajo za ameriško vojaško osebje na splošno. Policijske ure za ameriške vojaške osebe v Trstu sploh ni.

ZANIMIVOSTI

Član ukrajinske delegacije pri ZN Georgij Stadnik je bil ranjen, ko je vstopil v neko trgovino v New Yorku in sta streljala nanj dva oborožena mozaka. Krogla ga je ranila v stegno, toda njegovo stanje ni nevarno.

* * *

Pred nedavnim je v Neaplju prišlo do težke tramvajske nesreče, pri kateri je bilo 57 oseb težje ali lažje ranjenih.

* * *

V Združenih državah bodo zgradili nov laboratorij za atomska raziskovanja, ki ga bodo imenovali laboratorij za atomsko silo Knolls. Stroški za novi laboratorij bodo znašali 20 milijonov dolarjev; v njem bodo proizvajali elektriko iz atomske sile.

Vozni red ZA POMORSKO PROGO TRST - PIRAN

S 1. decembrom je pričel potniški parnik «Trieste» voziti na pomorski potniški progi Trst-Koper-Izola-Piran po naslednjem voznem redu:

Ob delavnikih: odhod iz Pirana: 5.30 in 14; iz Izole 6.10 in 14.35; iz Kopra 6.45 in 15.05; **prihod v Trst:** 7.30 in 15.50.

Odhod iz Trsta: 11.30 in 18; iz Kopra 12.20 in 18.50; iz Izole 12.50 in 19.20; **prihod v Piran:** 13.20 in 19.50.

Ob nedeljah: odhod iz Pirana: 6.30 in 16; iz Izole 7.10, 16.40; iz Kopra 7.45 in 17.15; **prihod v Trst:** 8.30 in 18.

Odhod iz Trsta: 9. in 18.30; iz Kopra 9.55 in 19.25; iz Izole 10.30 in 20; **prihod v Piran:** 11. in 20.30.

Pojasnila daje «Agenzia Marittima Giovanni Russi, Trst, Riva Nazario Sauro 20, tel. 27-685.

JULIJSKI POVRATNIKI V TABORIŠČU PRI VERONI

V četrtek so iz ujetništva v Jugoslaviji prispeli v Ancono povratniki doma iz Julijske krajine, ki so jih nato poslali v taborišče Pescantino (Verona). Ti povratniki so: Banicevich Eugenio iz Trsta, Mastoni Ernesto iz Trsta, Bruno Giovanni iz Ronk, Pellizon Riccardo iz Ronk, Vebert Gastone iz Tržiča, Cecchet Angelo iz Foljana, Cristin Giuseppe iz Conegliana, Tomasi Antonio iz Gorice, Vidoni Filippo iz Pulja, Abrami Vincenzo iz Pulja in Suffi Nicola iz Ossere.

NAJDBA RAZSTRELIVA

Osebje postaje v Sv. Soboti je kakih sto metrov od postaje našlo eksplozivni svinčnik, odstranjevalci min pa so na vrtu vile v ulici D'Alviano št. 40, kjer stanuje družina Terzari, našli ročno bombo

Nova voznina na cestni železnici

ZVU sporoča, da so z včerajšnjim dnem stopile v veljavo nove pristojbine za vožnje na cestni železnici, in sicer stane:

Vozovnica do 8.30 ure, veljavna za vožnjo nazaj ob delavnikih	5
Navadna vozovnica ob delavnikih	5
Navadna vozovnica ob nedeljah	7
Nočna vozovnica ob delavnikih	10
Nočna vozovnica ob nedeljah	10
Kovčki	5
10 navadnih vozovnic	45
50 navadnih vozovnic	225

Mesečne vozovnice:

za eno progo	350 lir
za dve progi	500 »
za vse omrežje	800 »

S 1. decembrom je stopilo v veljavo tudi novo povišanje pristojbin za plin, vodo in električni tok, ki jih je določil «Acegat». Nove pristojbine bodo v kratkem objavljene.

Aretacije v zabavišču «MEXICO CLUB»

V soboto ob 22.45. uri je policija vdrla v «Mexico Club» v ulici 30. oktobra in aretirala precejšnje število zločincev. Vdor je izvedla zavezniška vojaška policija skupno s policijo Julijske krajine, ko je izvedela, da je v prostorih zabavišča znatno število dezerterjev. Med več zločinci, ki so jih aretirali, je tudi zločinec, ki je osumljen umora in drugih zločnov. Policija skrbno preiskuje, da razjasni položaj aretiranih oseb.

REDNO POROTNO SODIŠČE

Razprava zaradi domnevnega umora nemškega vojnega ujetnika

V soboto so izpustili iz zaporov Ivana Zagarja, ki je bil zaprt od 19. septembra 1945 pod obtožbo umora na podlagi razsodbe rednega porotnega sodišča, ki ga je spoznalo za krivega ter ga obsodilo na 4 leta in 2 meseca zapora. Na podlagi amnestije so mu odpustili 3 leta zapora, medtem ko je ostalo kazen že prestal. Istočasno je sodišče oprostilo vsake krivde Danila Komaca in Franca Mužnika, oba na begu, ki sta bila obtožena, da sta odstranila truplo umorjenca.

Dogodki, na katere se je nanašala razprava, kot je razvidno iz spisov in izpovedi obtoženca, so se odigrali v bližini Bovca dne 19. septembra 1945, ko je Mužnik, častnik jugoslovanske vojske in poveljnik koncentracijskega taborišča v Idriji na dopustu v Bovcu odkril nekega nemškega vojnega ujetnika, Mužnik je tedaj poklical vojaka jugoslovanske vojske Zagarja in Komaca, ki sta bila v bližnini, ustavil Nemca, ga izpraševal ter ugotovil, da je bil ujetnik, ki je pobegnil iz idrijskega koncentracijskega taborišča. Mužnik je nato izročil Zagarju samokres in je odšel s Komacem po neko izvlečnico.

Ko je Zagar ostal sam, je skušal Nemec pobegniti. Po izpovedi obtoženca, ga je ta skušal zasledovati in oddal strel v zrak, ki pa je zadel Nemca v levo ramo. Medtem sta se vrnila Mužnik in Komac ter odpeljala ujetnika. Oba, ki sta obtožena, da sta odstranila truplo, sta pobegnila, medtem ko Nemca nisto več videli ne mrtvega ne živega.

Javni tožilec dr. Battigi je izključil namerni umor, ker smrt ujetnika ni bila dokazana in je zahteval za Zagarja 4 leta in 2 meseca zapora, ostala obtoženca, ki sta na begu, pa oprostitev zaradi pomanjkanja dokazov.

Odvetnik Tomčič je ob zaključku obrambnega govora zahteval oprostitev za oba pobegla kakor tudi za Zagarja, ker, kot je rekel odvetnik, slednji kot vojak ni storil drugega, kot to, da je prevzel ujetnika in ko je ta skušal pobegniti, je izvršil povelje, ki mu ga je dal njegov predpostavljeni častnik.

Sodišče, ki mu je predsedoval dr. De Franco, je izreklo razsodbo po približno enournem posvetovanju.

Izredno porotno sodišče

Obsodba bivšega miličnika

Izredno porotno sodišče je v soboto pod predsedstvom dr. Roattija obsodilo zaradi sodelovanja na 6 let in 8 mesecev bivšega miličnika 24 letnega Laerta Casadia, ki je na begu. Casadio je bil obtožen ker je po 8. septembru 1943 v Trstu aretiral antifašista Enrica Coccola, Giovannija Marchesiga, Eugenia Petronia in Stanislava Raspotića. Vsi štirje aretiranci, ki so nastopili kot priče, so izjavili, da je bil med miličniki, ki so jih aretirali brez dvoma, tudi Casadio. Na tej podlagi je javni tožilec odvetnik Piccoli zahteval, naj obtoženca obsodijo na osem let zapora.

Po govoru odvetnika Bresine, ki je predložil oprostitev zaradi nezadostnih dokazov, ker štirje aretiranci, ki so nastopili kot priče, danes ne morejo trditi, da je Casadio, ki jih je aretiral, ravno Laerto Casadio, je sodišče izreklo obsodbo.

OBNOVITEV FINANČNIH DOVOLJENJ ZA PODJETJA

Finančni oddelek Zavezniške vojaške uprave sporoča, da morajo vsi prizadeti do 31. decembra obnoviti finančna dovoljenja za leto 1947, in sicer tovarniška dovoljenja, dovoljenja za skladiščne obrate in prodajna dovoljenja. Prošnje (na kolekovanem papirju z 8 lirami) je treba vložiti tehničnemu uradu za davek na proizvodnjo v ulici Palestrina št. 4-II.

Zamudniki bodo kaznovani z globo, ki bo znašala enkratno do trikratno pristojbino za dovljenja. Pojasnila daje imenovani tehnični urad.

GORICA

ZAKLJUČEK RAZPRAVE PROTI UGRABITELJEM

Sedem obtožencev krivih šest oproščenih obtožbe

SODIŠČE BO IZREKLO SODBO V TEM TEDNU

V soboto so pred višjim zavezniškim sodiščem pod predsedstvom majorja D. D. McColma nadaljevali razpravo proti obtožencem zaradi ugrabitve Stanislava Bremca. Jutranjo razpravo so začeli z zaslišanjem obtoženca Velikonje, ki je zanikal prisotnost na kraju zločina. Bremca je srečal v Avčah, kamor je naključno odšel s Sabcem. Začudila sta se, da sta ga videla živega, ker so govorili, da je mrtev; pozvala sta ga, naj odide na policijo, da bi osvobodil osem aretirancev. Priča ni ničesar vedel o 30 injekcijah, ki naj bi jih dali Bremcu.

Za tem so začeli z zaslišavanjem prič. Prvi je bil Ivan Malnič, ki je imel nekaj dni Bremca kot gosta v svoji hiši. Dejal je, da je bil tisti večer «nekoliko vesel» in da se ne spominja dobro. K njemu sta prišla dva mladeniča, eden izmed njiju je bil Čuk, ter povprašala po Bremcu. Ko je zaslišal, kaj se dogaja, je šel okrog hiše in kričal: «Ne delajte tega! Ne delajte neumnosti! Jaz sem gospodar. Ne odpeljite ga!». Rekel je, da je pri tem dejanju videl več oseb, toda ni mogel ugotoviti, koliko in katere.

Obtožba je pri tem pripomnila, da se ta izjava ne sklada s tisto, ki jo je Malnič dal na policiji, kjer je dejal, da je kakih deset oseb odkolilo hišo in da je Čuk napovedal Bremcu aretacijo ter da so ga takoj odpeljali v smeri proti Doblarjem. Priča je nejasno odgovoril, da ni točno pazil na potek dogodka. Po dejanju ni govoril z nikomer, ampak je hodil okrog hiše in tako kričal, da bi ga vsakdo lahko slišal v premeru 500 metrov.

Priči Kenda in Albert Gerbec sta izpovedala, da sta ostala tisti večer z obtožencem Sarcem do 11. ure v Bajtovi gostilni ter sta nato skupaj z njim odšla domov. Priča Bajt je potrdil prvi del te izpovedi. Za Bavdaža je pričala 15 letna Bavdaševa služkinja Kristina Ipavec. Spominja se, da je Bavdaž prišel domov utrujen ter da je odšel v posteljo ob 21.30. Glavna vrata je sama zaprla. Sledili sta priči Marija Tomažin — mati obtoženega Tomažina — in 69 letna Marija Suligoj, ki je pričala v korist Velikonje. Ženski sta potrdili, da sta Tomažin ozroma Velikonja prebila večer v postelji.

Zadnja je pričala 24 letna obtoženka Marija Ipavec, ki je obtožena, da je pomagala pri ugrabitvi Bremca. Izpovedala je, da so naslednji dan po aretaciji osmih mladeničev njihove matere odšle na policijo, kjer so jim svetovali, naj se obrnejo na NZ v Avčah, da bi dobile listino, ki bi potrjevala, da je Bremec še živ. Ona ni odšla v Avče ampak je dobila v Ročinju Bremčevo pismo ter ga takoj odnesla na policijo v Kanal skupaj s Pavlo Jug, ki ji ga je dala. Ko so jo dva tedna nato aretirali, so jo v navzočnosti nekega Slessingerja soočili z Bremcem, ki je dejal, da je še ni nikoli videl. Priča je pripomnila, da je isti Bremec pred sodiščem nasprotno dejal, da jo je spoznal kot eno izmed tistih dveh žensk, ki sta prišli v Avče in mu dali v podpis neko listino.

Popoldne sta po govoru javnega tožilca govorila dva odvetnika. Sodišče je pred izrekom sodbe pohvalilo tako obtožbo kot obrambo ter med drugim izjavilo: «Ti ljudje so videli fašizem in vojno. Toda to, kar so videli med vojno, jim v dobi miru ne more služiti v opravičilo. Zakone je treba spoštovati». Nato je sodišče pripomnilo, da ni razpravljalo o tem, koliko je Bremec med prisilnim bivanjem na področju Birpel, ker se je sodišče omejilo izključno na zločin, ki ga je vsebovala obtožba, to se pravi ugrabitev osebe. V tem smislu je tudi izreklo krivdorek. Za krive so proglasili obtožence Čuka, Gerbeca, Ogriga, Malnača, Breščaka, Kuka, in Dugarja; oproščeni pa so bili obtoženci Stergar, Velikonja, Tomažin, Bavdaž, Sabec in Marija Ipavec. Obsodbo bodo verjetno izrekli v tem tednu.

Višje zavezniško sodišče

Sodba k dogodkom v Kamnem

Na drugem oddelku višjega zavezniškega sodišča, kateremu je predsedoval podpolkovnik Atkinson se je v soboto zaključila razprava zaradi znanih dogodkov v Kamnem, in sicer z obsodbo šestih obtožencev, ki so po oprostitvi Skočirja in Josipa Ivancica še ostali pod obtožbo. Vsi obtoženci so bili oproščeni prve obtožbe, to je poskusa oviranja policija pri izvrševanju službene dolžnosti, omejeno pa so odgovorni za drugo obtožbo, namrec zaradi žaljenja civilne policije pri izvrševanju službe.

Ob otvoritvi četrtega nadaljevanja razprave je govoril odvetnik Tonkli, ki je pretresel položaj posameznih obtožencev na podlagi okoliščin, ki so se pokazale med razpravo. Obtožba, ki jo je vodila gospa Jane Brannon, pa je vztrajala na krivdi obtožencev. Po končanem govoru obtožbe je sodišče izreklo sodbo, s katero je obsodilo obtoženca Gregorača in Lebana na 8 mesecev zapora; Fonta na 6 mesecev zapora; Sturma na 3 mesece zapora; Antona Ivančiča in Gaberščka pa glede na njuno mladoletnost na 6 oziroma na 4 mesece zapora pogojno.

Sodišče je obema mladoletnikoma za dobo 6 mesecev prepovedalo vstop v gostilne in ju opozorilo, da bosta v primeru kršitve te prepovedi morala prestati vso kazen.

„Dnevni obrok" v javnih lokalih

Zavezniška vojaška uprava je z ukazom čt. 222 z dne 23. septembra odredila, da morajo vse restavracije, gostilne in krčme zunaj svojih prostorov pritrditi dnevni cenik jedi. Člen V omenjenega ukaza določa, da smejo lastniki postreči le s treni jedmi pri vsakem dnevnem obroku, ki mora biti sestavljen takole: 1) juha ali predjed; 2) meso, riba ali perutnina z zelenjavno prikuho; 3) sir ali sadje. «Dnevni obrok» mora biti na ceniku posebej označen na viden način; cena mora vključevati odstotek za postrežbo in kruh.

Ker je navedeni ukaz že stopil v veljavo, opozarja skupina restavracijskih, gostilniških in krčmarskih obratov vse člane, naj se po njej ravnajo. Morebitna pojasnila dobijo člani na sedežu skupine v ulici IX. avgusta št. 11.

IMENOVANJE ODBORA Z POVOJNO POMOČ

Področni guverner za goriško področje je imenoval za člane odbora za povojno pomoč za goriško področje naslednje osebe: dr. Anton Bisiach, predsednik; dr. Bruno Chientaroli, dr. Anton Braumin, Guglielmina Boehm vdova Trebbi, Egon Valli; člani.

Področni ukaz št. 122

Napredovanja nameščencev

Guverner goriške pokrajine, podpolkovnik Fred O. Mavis je s področnim ukazom odredil naslednja napredovanja nameščencev področnega predsedništva: dr. Baum Albert je napredoval v tajnika IX A; Falzari Mercedes v prvo arhivarko X/C; Segalla Giorgina in Segalla Evgenija v arhivarki XI/C; Burelli Placid v prvega nastavljenca. Napredovanja veljajo od dne 1. julija 1946.

PREHRANA

Sepral sporoča, da so z današnjim dnem začeli razdeljevati naslednje vrste in količine živil:

olje: 1 dcl na osebo, cena 420 lir za liter;

prah za juho: 100 gr na osebo; cena 94 lir za kg;

jajca v prahu: 100 na osebo; cena 250 lir za kg.

grah: 250 gr potrošnikom od 19 do 65 let, in sicer samo v glavnem mestu; cena 39 lir za kg;

mehki sir: 100 na osebo samo v glavnem mestu; cena 120 lir za kg.

POJASNILO TRGOVSKE ZVEZE

Oblika, v kateri je urad za delo dne 15. nov. objavil predloženo zahtevo glede izplačila na račun 35 odstotnega povišanja plač, je povzročila pomoto, da so nekateri mislili, da je že prišlo do sporazuma, medtem ko v resnici ni bil zaključen nikak zadevni sporazum in se bodo pogajanja za sklenitev šele pričela.

Zveza trgovcev poziva vse tvrdke, naj se ravnajo po do zdaj veljavnih delovnih pogodbah.

PRISTOJBINE ZA PRIPUŠČANJE

Okrožno kmetijsko nadzorništvo javlja, da je Zavezniška vojaška uprava na predlog komisije za potrditev dikov odobrila najnižje pristojbine pripuščanja k bikom, ki so dne 1. decembra 1946 stopile v veljavo. Pristojbine so naslednje:

rdeča cikasta furlanska pasma 700 lir; rjava švicarska pasma 550 lir; rdeče cikasta pribgavska pasma 380 lir.

SPREMEMBA AVTOBUSNEGA VOZNEGA REDA

Z 9. decembrom bodo na avtobusni progi Gorica-Trst stopile v veljavo naslednje spremembe: odhod iz Gorice: 7.30 in 13.30; prihod v Trst: 8.55 in 14.30 odhod iz Trsta: 13 in 18.30; prihod v Gorico: 14.20 in 19.50.

RADIO TRST II
279 m - 1079 kc

Ponedeljek, 2. decembra

17.30 plesna glasba; 18 komorna glasba; 18.30 predavanje: Slovenski humor; 18.45 glasbena fantazija; 19 slovenščina za Slovence; 19.15 literarna ura; 19.45 koncert saksofonista Srečka Dražila; 20 napoved časa in poročila; 20.15 politični komentar; 20.30 Verdijeva opera: «Moč usode»; 22.40 plesna glasba; 23 zadnje ital. vesti; 23.15 zadnje slov. vesti; 23.30 nočno zabavišče; 24 zaključek.

Torek, 3. decembra

7 otvoritev - koledar; 7.10 jutranja glasba; 7.30 slov. vesti; 7.45 ital. vesti; 8 pestra glasba; 11.30 pestra glasba; 11.45 predavanje: Iz življenja v Združenih državah; 12 Geraldov orkester; 12.45 slov. vesti; 13 ital. vesti; 13.15 glasba po željah; 14 predavanje: Sodobna Anglija; 14.10 čitanje sporeda.

Glavni urednik: PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

«Koroška kronika»

tednik britanske obveščevalne službe v Celovcu, je naprodaj v Trstu, Gorici, Tržiču, Kanalu, Bovcu, Kobaridu, Sežani in na Opčinah.

Poleg kronističnega gradiva iz Koroške, objavlja «Koroška kronika» vsak teden vrsto leposlovnih in drugih zanimivih člankov, na kar še posebej opozarjamo vse primorske Slovence.

ALEXANDER ARNO 10.

WANG-HO

— Zakaj? — Muratow je vstal, z velikimi koraki nekajkrat premeril sobo in se z rokami globoko v žepih ustavil pred mladenko.

— Zakaj? Ker želim, da si poiščete jutri ali najpozneje pojutrišnjem zaposlitev.

Nina je obupano odkimala.

— Morda kakšno težaško delo, ali kaj podobnega kot vi? Kaj naj si poiščem?

— Ne — je precej ostro odvrnil Muratow. — Zdaj vam še ne morem povedati, za kakšno delo gre, toda lahko vam zagotovim, da bo brez dvoma nekaj, kar bo odgovarjalo vaši stopnji izobrazbe.

— Takega mesta ne morem sprejeti — je komaj slišno dejala.

— Zakaj ne?

— Ker... Moj bog, kako me mučite... Ker ne morem, to je vse.

Muratow je za trenotek ostal neodločen, nato pa jo je trdo prijel za rame in jo prisilil, da je vstala:

— Nina, jaz pa ti povem, da moraš sprejeti mesto, ki se ti bo ponudilo... Si razumela? — je divje zavpil. — In če te prosim, si lahko misliš, da imam za to poseben razlog.

— Ne morem — je ponovila ubožica z bolečim glasom in si poskušala izviti roke.

— Tako, ne moreš? — je ponovil mrzlo in jo odrinil na divan. — Dobro. To pomeni, da ti bom prisiljen preskrbeti drugo zaposlitev... ki jo boš morala sprejeti, naj ti bo všeč ali ne.

— Kaj hočete?

— Šel bom na policijo in bom tudi tam povedal pravljico o tisti neumnici. To bi bila pač preprosta stvar.

— Oh — je skočila Nina pokoncu in jeza se ji je zabliskala v očeh. — Zdaj razumem. Okoristiti se hočete z menoj za svoje namene.... Zdaj pa vam jaz povem, kaj ste: izsiljevalec, podli izsiljevalec.

Muratow je namrdnil obrvi.

— II. je prav vseeno, kaj pravite. Hotel bi vedeti eno samo stvar: ali boste sprejeli službo, ki vam jo bodo ponudili, ali ne?

Mladenka je nervozno skrčila koleno.

— Bom — je izmučeno zamrmrala. — Toda zdaj pa pojdite, prosim.... Izginite takoj...

Muratow je še nekaj časa neodločeno obstal poleg nje, trenotek pozneje pa je bil že pri vratih. Sunkovito jih je odprl in enako zaloputnil za seboj.

Ubožica se je vrgla na divan in se vse tresla od ihtenja.

— Nesrečnež — je zajecljala med jokom. — Nesrečnež. In jaz sem mislila, da ga ljubim.

8. POGLAVJE

— Prosim vas, opustite, gospod Gorny — je dejal ravnatelj izpopolnjevalnega tečaja *Sursum corda* Gabrijel in skozi naočnike pazljivo pogledal Angleža. — Najprej pa smo se morali pozanimati o vaši preteklosti. In zaradi tega boste razumeli, da vas nisem mogel sprejeti ze včeraj... Naš postopek zahteva pač največjo previdnost...

— Seveda, gospod Gabrijel — je hitro odvrnil Gorny. — Prav dobro vem, da ste se morali uveriti o pristnosti mojih listin. Upam, da so vas pojasnila, po katera ste brzojavili v London, povsem zadovoljila?

— Da, vse je v najlepšem redu. Vendar vam ne morem zamolčati, da mi vaša navzočnost ni posebno po volji.... Če vam povem kar brez ovinkov: žilo malo si obetam od dvolične igre, ki ste jo, kakor ste mi poročali, igrali v Londonu s takim uspehom... To je dvorezen meč in bojim se, da vam bo tu prav malo služil.

— Gospod Gabrijel, ne mislite, da je moja misija nadzorovanje vašega delovanja. Moramo pač delovati skupaj kot dobri prijatelji. Vi ste in ostanete glavni voditelj z vsemi pravicami in dolžnostmi, ki vam pritičejo, jaz pa bom še nadalje to, kar sem: navadni svetovalec.... Zato vaši pomisleki proti meni niso upravičeni... Dejal bi vam tudi, da bi jaz osebno rajši ostal v Londonu....

— Bomo videli, bomo videli... — Gabrijel je vstal. Videti je bilo, da je zelo težko prikrival svojo slabo voljo.

— Ali greva zdaj? — je dejal. — Mogoče se vam bo takoj ponudila prilika, da boste dali kak predlog.

Gorny se je naredil, kot da je preslišal ironijo, ki je vela iz teh besed in je mirno, z rokami v hlačnih žepih sledil svojemu vodniku. Sla sta po precej strmih stopnicah navzdol in se končno ustavila v mračni kleti. Gabrijel se je ustavil pred železnimi vrati in v nepravilnih presledkih petkrat pritisnil na električni gumb. Čez nekaj sekund so se vrata sama odprla.

— Vstopite — je mrzlo dejal ravnatelj Gabrijel.

Znašla sta se v praznem neoskrbovanem prostoru; samo ob stenah je stalo nekaj lesenih klopi. Na njih je sedelo okoli petnajst oseb obeh spolov. Bile so oblečene v tesne trikoje, ki so puščali proste sam